Kjære leser

Nasjonale retningslinjer for selvmordsforebygging i psykisk helsevern ble utgitt i 2008 (Sosial- og helsedirektoratet 2008). Bakgrunnen for, utviklingene av og innholdet i Retningslinjene er tidligere beskrevet i Suicidologi (Walby 2008). Noen utfordringer med implementering og kvalitetssikring ble beskrevet i samme nummer (Ness 2008). Fire år etter utgivelsen av Retningslinjene kan det være på sin plass å belyse erfaringer, implementeringstiltak og drøfte mulige effekter.

I årlige oppdragsbrev fra Helsedirektoratet har NSSF og alle RVTS'ene hatt arbeid med implementering av Retningslinjene som et av flere områder for særlig innsats. Det foreligger ingen nasjonal oversikt over tiltak og erfaringer på dette området til nå. Som ledd i planleggingen av dette nummeret ble derfor alle RVTS'ene oppfordret til å beskrive regionale erfaringer. Det er gledelig at RVTS-Øst har tatt utfordringen i form av en artikkel (Schjelderup og Reinholdt) som beskriver organisering, arbeidsmåter og erfaringer fra implementeringsarbeidet i sin region. Fra dette miljøet (Østlie m.fl.) kommer også et forslag om en tilpasning til, og utdypning av, Retningslinjene i forhold til barn og ungdom i det psykiske helsevernet.

Psykisk helsevern omfatter mange ulike arenaer. Sørum beskriver status og erfaringer med effekten av Retningslinjene basert på en kvalitativ studie av tre akutteam i psykisk helsevern for voksne. Veland m.fl. rapporterer funn fra utprøvningen av et instrument implementert på en akuttpost i forbindelse med å sikre miljøterapeutiske prosedyrer i tråd med Retningslinjene. Har vi lykkes med målsettingene for de Nasjonale retningslinjene? Er de bra nok slik de er? Er de godt nok implementert? Når er det på tide med en revisjon? Har de bidratt til å forebygge selvmord i psykisk helsevern? Ewa Ness og undertegnede drøfter disse spørsmålene mer inngående i dette nummeret. Uansett tror jeg vi her kan konkludere med at et viktig resultat av utgivelsen av Retningslinjene har vært en betydelig økt oppmerksomhet rundt alle de vanskelige fenomenene knyttet til suicidalitet i psykisk helsevern. Retningslinjene har også bidratt til å styrke oppmerksomheten og interessen for klinisk suicidologi i det mangslungne norske selvmordsforebyggingsmiljøet. Vi er neppe i mål med hensyn til å sikre høy kvalitet og effektivitet i det selvmordsforebyggende arbeidet i psykisk helsevern nasjonalt. Kanskje er vi heller ikke i ferd med å nærme oss målet, men forhåpentligvis nærmer vi oss slutten på begynnelsen i arbeidet mot dette målet.

Ingen hevder at suicidalitet utelukkende handler om psykisk lidelse. Kunnskap om selvmord og problemer knyttet til omtale og forståelsesmåter er heller ikke relevant bare for helsepersonell. Professor og litteraturviter Tore Rem beskriver erfaringer og utfordringer med bl.a. å skrive om et konkret selvmord basert på sin meget omfattende og vel mottatte biografi om forfatteren Jens Bjørneboe (Rem 2009, 2010).

Fredrik A. Walby
Gjesteredaktør

Referanser:

Walby, F. (2008). Faglige retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern. Suicidologi: 13 (2): 6–9.

Ness, E. (2008). Fra retningslinjer til god praksis: Hvordan sikre kvaliteten på selvmordsrisikovurderinger i journalene? Suicidologi: 13 (2): 10–1.

Sosial- og helsedirektoratet (2008). Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern. (IS 1511/2008). Oslo: Sosial- og helsedirektoratet.

Nytt fra NSSFs Internett-sider
www.selvmord.no

Ved Kirsti Amundsen

Menypunktet Aktuelt – Aktuelle saker 2012

Granskning av selvmord innen psykisk helsevern – et pilotprosjekt

For å styrke forebyggingen av selvmord blant pasienter i psykisk helsevern er det helt avgjørende å fremskaffe oversikt over omfang og risikofaktorer for denne høyrisikogruppa. NSSF har derfor, på oppdrag fra Helsedirektoratet, utviklet forslag til et monitorerings- og granskningsverktøy for selvmord. En rapport med forslaget foreligger.

Ivaretakelse av etterlatte ved selvmord

Veilederen *Etter selvmordet – Veileder om ivaretakelse av etterlatte ved selvmord* synliggjør både hjelpebehov og hvordan helsetjenesten og også andre tjenester kan bidra til å ivareta dem. Dette er den første veilederen som retter seg spesifikt inn mot ivaretakelsen av de etterlatte etter selvmord, sier avdelingsdirektør i Helsedirektoratet Anette Mjelde.

NSSFs årsrapport 2011
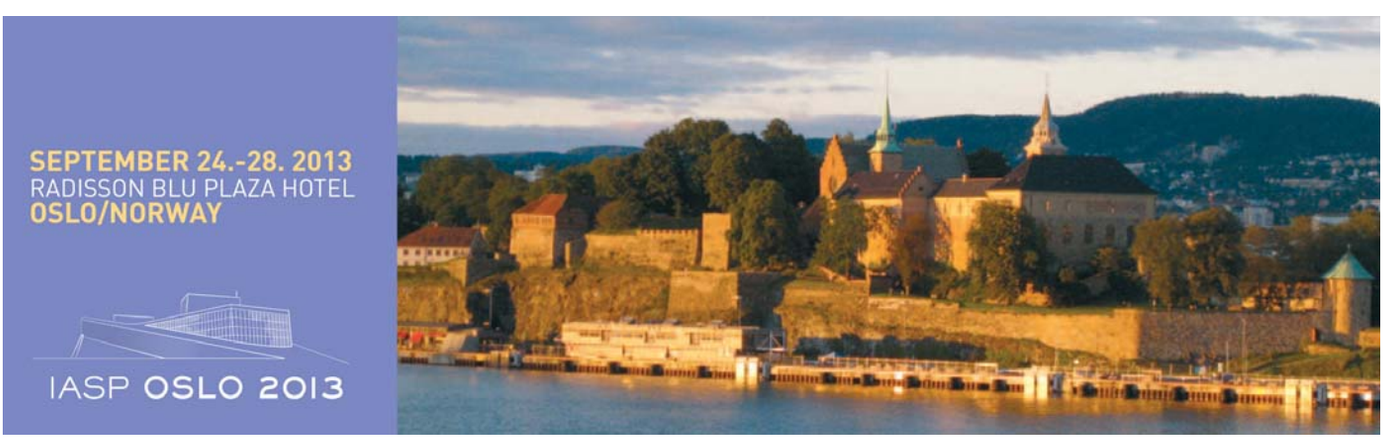
NSSFs oppgaver spenner over et vidt spekter fra kunnskapsutvikling med forskning på internasjonalt nivå til formidling, undervisning, kompetanseoppbygging og veiledning/rådgivning. Les mer på www.selvmord.no